

Broj: 03-02-850/2022
Sarajevo, 19.07.2023. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

8-4

Primljeno: 19-07-2023			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
02	-02-	1429	122

PREDMET: Veza Vaš akt broj: 02-02-1429/22 od 04.07.2023. godine

Poštovani,

U skladu sa članom IV. B. 7. c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa odredbama člana 183. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09 i 24/20), u prilogu Vam dostavljam **Izjašnjenje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o amandmanima na Prijedlog zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije, koje je podnijela Aida Obuća, delegatkinja u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (4 amandmana), a koje je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 8. sjednici, održanoj 18.07.2023. godine.**

Izjašnjenje se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu na bosanskom jeziku

Co: Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije
gosp. Vedran Lakić, ministar

Na osnovu člana 73. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine - Prečišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH”, br. 6/10, 37/10, 62/10 i 39/20), a u vezi sa odredbama člana 183. stav (3) Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/03, 21/09 i 24/20), nakon razmatranja Amandmana na Prijedlog Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije, koje je podnijela Aida Obuća, delegat u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, na 8. sjednici, održanoj 18.07.2023. godine, utvrdila sljedeće:

IZJAŠNENJE
o Amandmanima na Prijedlog Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i
efikasne kogeneracije, koje je podnijela Aida Obuća, delegat u Domu naroda
Parlamenta Federacije BiH

AMANDMAN I

Član 18. stav (2) tačka b) se briše.

Obrazloženje

"Članom 18. stav (6) Zakona je propisano: „Garancije porijekla električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije služe kao dokaz proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora energije i učinkovite kogeneracije (u daljem tekstu OIEiEK) da je električna energija koju prodaju na tržištu dobijena iz OIEiEK u smislu ovog Zakona". Dakle, iz ovih odredaba jasno je da proizvođač garancijom porijekla dokazuje da je određena količina električne energije koju prodaje proizvedena iz obnovljivih izvora energije. Kome dokazuje? Dokazuje kupcu električne energije. Ako je po definiciji „prosumer“ proizvođač za vlastite potrebe kome on treba dokazati da je proizvedena električna energija iz OIE!? Ne treba sebi dokazivati porijeklo električne energije! Upravo, zbog ovoga Prosumerima se nameće i obaveza sticanja statusa kvalifikovanog proizvođača. Ako znamo da na tržištu trguje garancijama porijekla jasno je da se ovom odredbom daje mogućnost snabdjevačima trgovanje garancijama porijekla za električnu energiju koja je već potrošena za vlastite potrebe, a to znači manipulacija zbog koje država BiH može snositi posljedice."

Amandman I se ne prihvata.

Obrazloženje:

Članom 20. stav (3) Prijedloga Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije je propisano: "Garancije porijekla se poništavaju nakon upotrebe ili isteka roka važnosti, a garancije porijekla električne energije koje se izdaju prosumeru za dio električne energije proizvedene iz OIE u postrojenju prosumera koju prosumer utroši za sopstvene potrebe se poništavaju i prenose prosumeru po zahtjevu ili snabdjevaču."

Uvažavajući navedeno, garancije porijekla koje se izdaju prosumerima će se "automatski" poništiti i koristiti će se kao dokaz prosumeru po zahtjevu ili snabdjevaču za one prosumere koji ne iskoriste pravo garancije porijekla, radi dokazivanja udjela OIE u ukupnoj potrošnji kod prosumera, tj. udjela OIE u portfoliju za snabdjevače.

Nadalje, u skladu sa članom 18. stav (8), Pravilnikom o garancijama porijekla, između ostalog će biti propisane procedure koje će se primjenjivati za izdavanje, prenos i poništavanje garancija porijekla.

AMANDMAN II

U članu 47. iza stava (5) dodaju se stavovi (6) i (7) koji glase:

„(6) Operator distributivnog sistema će na zahtjev prosumera izdati potvrdu/uvjerenje, koje najmanje sadrži podatke: ukupno proizvedena električna energija u prosumerskom postrojenju, ukupno predata električna energija u mrežu ODS-a iz prosumerskog postrojenja, potrošena električna energija iz prosumerskog postrojenja za vlastite potrebe, te svrha u koju će se potvrda koristiti.

(7) Postupak podnošenja zahtjeva, sadržaj potvrde/uvjerenja, kao i vremenski period za koji se izdaje potvrda/uvjerenje iz stava (6) ovog člana detaljno će se urediti Pravilnikom iz člana 50. ovog zakona.“

Obrazloženje

"Ako se proizvodnja za vlastite potrebe koristi u privredi/poljoprivredi itd. prosumerima se umjesto garancije porijekla električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije koja služi kao dokaz proizvođačima električne energije iz obnovljivih izvora i učinkovite kogeneracije izdaje potvrda. U smislu predloženih amandmana prosumerima u privredi ili prosumerima iz kategorije domaćinstava može se izdati potvrda o proizvedenoj električnoj energiji u tom postrojenju. Takvu potvrdu bi izdavao ODS-operater distributivnog sistema koji očitava proizvodnju i potrošnju električne energije."

Amandman II se ne prihvata.

Obrazloženje:

Članom 20. stav (3) Prijedloga Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije je propisano: "Garancije porijekla se poništavaju nakon upotrebe ili isteka roka važnosti, a garancije porijekla električne energije koje se izdaju prosumeru za dio električne energije proizvedene iz OIE u postrojenju prosumera koju prosumer utroši za sopstvene potrebe se poništavaju i prenose prosumeru po zahtjevu ili snabdjevaču."

Uvažavajući navedeno, garancije porijekla koje se izdaju prosumerima će se "automatski" poništiti i koristiti će se kao dokaz prosumeru po zahtjevu ili snabdjevaču za one prosumere koji ne iskoriste pravo garancije porijekla, radi dokazivanja udjela OIE u ukupnoj potrošnji kod prosumera, tj. udjela OIE u portfoliju za snabdjevače.

Nadalje, u skladu sa članom 18. stav (8), Pravilnikom o garancijama porijekla, između ostalog će biti propisane procedure koje će se primjenjivati za izdavanje prenos i poništavanje garancija porijekla.

AMANDMAN III

U članu 26. stav (6) riječi

„Prosumeri i proizvođači električne energije koji koriste OIE, a koji nisu obavezni da posjeduju dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast električne energije u Federaciji BiH, stiču status kvalifikovanog proizvođača na osnovu rješenja koje izdaje nadležni Operator distributivnog sistema“.

Zamijeniti sa riječima:

„(6) Proizvođači električne energije koji koriste OIE, a koji nisu obavezni da posjeduju dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast električne energije u Federaciji BiH, stiču status kvalifikovanog proizvođača na osnovu rješenja koje izdaje Regulatorna komisija za energiju u Federaciji BiH – FERK“.

Obrazloženje

"Prosumeri su proizvođači električne energije iz OIE za vlastite potrebe. Ovim proizvođačima moraju se propisati što jednostavnije procedure kako bi svoju proizvedenu električnu energiju stavili u upotrebu i sistem. Pošto prosumeri ne proizvode električnu energiju za tržište i na takav način sticanje koristi isti nemaju ni interes za utvrđivanje statusa kvalifikovanog proizvođača te bi njihova proizvodnja trebala biti jednaka potrošnji. Ovom obredbom se uvode obaveze od kojih će imati koristi samo drugi ili druge firme, a što je navedeno u članovima koji slijede (garancije porijekla). Također, niti u jednoj zemlji EU ili zemljama u okruženju dva organa ne izdaju rješenja o statusu kvalifikovanog proizvođača (a što se pokušava u FBiH da FERK izdaje jednim a ODS drugima). Pitanje je da li ODS može izdavati upravne akte, a akt kojim se utvrđuje ili priznaje status kvalifikovanog proizvođača jeste upravni akt."

Amandman III se ne prihvata.

Obrazloženje:

Članom 46. stavom (3) je propisano: "Krajnji kupac stiče status prosumera priključenjem elektrane iz stava (1) ovog člana na unutrašnje električne instalacije svog objekta i regulisanjem ugovornih odnosa sa nadležnim Operatorom distributivnog sistema i snabdjevačem, te ima prava i obaveze iz ovog zakona i zakona kojim je uređena oblast električne energije."

Uvažavajući činjenicu da će Operator distributivnog sistema rješavati po zahtjevu za priključenjem prosumera i proizvođača električne energije koji koriste OIE, a koji nisu obavezni da posjeduju dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast električne energije u Federaciji BiH, te da će između istih biti potpisan ugovorni odnos, navedena odredba kojom se predviđa da Operator distributivnog sistema daje status kvalifikovanog proizvođača ustvari predstavlja pojednostavljenje procedure za prosumere i proizvođače električne energije koji koriste OIE, a koji nisu obavezni da posjeduju dozvolu za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije, jer će navedenim isti "završiti" sve procedure isključivo sa Operatorom distributivnog sistema. Nadalje postupak davanja statusa kvalifikovanog proizvođača će biti propisan Pravilnikom o sticanju statusa kvalifikovanog proizvođača iz člana 26. stav (3), a kojeg donosi FERK.

AMANDMAN IV

Član: 27. stav (6) i stav (7), član 41. stav (4) se brišu.

Obrazloženje

"Odredba člana 27. stav (6) Zakona je protivna sa pojedinim odredbama Zakona. Naime, ova odredba je suprotna članu 2. Zakona koji navodi ciljeve Zakona. Među pobrojanim ciljevima, nigdje nije navedeno unaprijeđenje mjera energetske efikasnosti kao jedan od ciljeva a što se odredbom člana 27. stav (6) jasno određuje. Nadalje, poredeći odredbu člana 27. stav (6) Zakona sa definicijom naknade za podsticanje date u članu 3. stav (1) tačka c) vidljiva je neusklađenost. Iz definicije naknade je vrlo jasno i ispravno definisano, da se naknada koju plaćaju svi krajnji kupci električne energije koristi za

podsticanje korištenja OIEiEK, a ne za finansiranje mjera energetske efikasnosti, kako je to navedeno u članu 27. stav (6). Dakle ova odredba je u suprotnosti sa predmetom i ciljem Zakona o korištenju OIEiEK, koji se trenutno nalazi u parlamentarnoj proceduri. Odredba člana 27. stav (7) u nadležnost Fonda za zaštitu okoliša dodjeljuje realizaciju mjera energijske efikasnosti koje uopšte nisu ni predmet ni cilj Zakona te promovisanja proizvodnje električne energije iz OIE, koje je prethodno isključivo dato u nadležnost Operatora za OIEiEK (član 17. stav (1) tačka u). Ukoliko bi se radilo o podijeljenoj nadležnosti, Zakon nigdje ne određuje koji bi dio promocije radilo jedna, a koje druga pomenuta vladina institucija, tako da je vjerovatnoća sukoba nadležnosti sasvim izvjesna.

Odredba člana 41. stav (4) navodi da „...Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine Operatoru za OIEiEK dostavlja Izvještaj o utrošenim sredstvima iz člana 27. stav (6)...“ Navedena odredba ne navodi ni formu ni sadržaj podataka koji se u izvještaju dostavljaju niti sankciju ukoliko Operator utvrdi da se navedena sredstva utrošena suprotno Zakonu. Nadalje, postavlja se pitanje da li ovaj Izvještaj Operator usvaja ili samo prima k znanju, ima li pravo da odbije izvještaj itd. te da li on čini sastavni dio izvještaja Operatora za OIEiEK koji se dostavlja Vlada FBiH na usvajanje. Iz navedenog se da zaključiti da bi prema predloženom Operator za OIEiEK imao obavezu da doznačava znatna sredstva iz naknade koje prikuplja od krajnjih potrošača, dok istovremeno nema zakonske alate kojima bi mogao da kontroliše opravdanost potrošnje tih sredstava.

Pored navedenog, poredeći navedene sporne odredbe sa Zakonom o zaštiti okoliša („Službene novine FBiH broj:15/21) kao i Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša („Službene novine FBiH broj:33/03) vidljivo je da su iste u koliziji i sa ova dva pomenuta zakona. Ovim zakonima nije dana u nadležnost Fonda za zaštitu okoliša promocija obnovljivih izvora energije niti je predviđeno finansiranje iz naknada za podsticanje OIEiEK. Članovima 18.19. i 20. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša jasno su precizirani izvori prihoda Fonda, obaveznici plaćanja i načina određivanja naknada, te isti ne predviđaju finansiranje iz naknada za podsticanje OIEiEK. Dakle, odredba člana 27. stav (6) Zakona, a posljedično i ostale dvije sporne odredbe, su protivne i prethodno pomenutim zakonima."

Amandman IV se prihvata.

Obrazloženje:

Aktivnosti koje provodi Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (FMERI) na izradi Programa energijske efikasnosti u rezidencijalnom sektoru je praktički bazirana na naknadi koju FMERI treba da osmisli putem nekog od resornih zakona. Zakon o korištenju OIEiEK u Federaciji BiH je upravo pravo mjesto gdje se predmetna naknada treba zakonski kreirati, odnosno jedan dio naknade koju solidarno uz račun za električnu energije uplaćuju krajnji kupci. Pored projekata OIE, predmetnom naknadom bi se implementirao program EE, kojeg na prijedlog FMERI usvaja Vlada FBiH, a sve po uzoru na rješenje koje je i u Republici Srpskoj definisao isti zakon (Zakon o OIE RS).

Zakon o Fondu za zaštitu okoliša FBiH, definiše njihovu organizaciju, upravljanje i sl., ali način obračuna i prikupljanja pojedinih naknada propisuje resorno ministarstvo koje je nadležno za oblast na koju se naknada odnosi. To znači, da je za oblast energijske efikasnosti, FMERI nadležan za propisivanje načina određivanja naknade (visina, izvor, itd.). Napominjemo da je Fond za zaštitu okoliša FBiH vladino neprofitno finansijsko tijelo koje je oformljeno radi implementacije okolinskih projekata, pa tako i projekata za implementaciju mjera energijske efikasnosti koje doprinose kako okolinskim benefitima, tako i uštedama energije i energenata.

Također, bitno je napomenuti da se sve naknade prikupljene po osnovu važećeg Zakona o Fondu raspoređuju u omjeru 70% kantoni, 30% Federacija BiH. Obzirom da Fond nema nadležnost da prati utrošak sredstava koji je doznačen kantonima, ne može se osigurati njihov namjenski utrošak u oblasti EE i OIE.

S druge strane, prihodi Fonda prikupljeni po osnovu drugih zakona i propisa omogućavaju i njihov namjenski utrošak. Primjer takvog načina prikupljanja sredstava je Zakon o vodama u FBiH kojim je propisana obaveza uplate naknada, definisana njihova raspodjela (gdje je propisano da 15% prikupljenih naknada se prosleđuje u Fond za zaštitu okoliša), kao i njihova namjena. Navedene naknade se prikupljaju od 2006. godine, te se ovakav mehanizam prikupljanja sredstava pokazao kao operativno provodiv i uspješan.

Fond nema namjenski prihod za projekte EE, a obaveze date mu zakonskim i planskim dokumentima iz ove oblasti rastu, nužno je bilo osigurati kontinuirani namjenski izvor sredstava.

Međutim, kako je vidljivo iz dostavljenim amandmana, većina amandmana je išla u smjeru da se navedena sredstva za Fond za zaštitu okoliša ne bi trebala osigurati kroz naknadu za podsticanje proizvodnje iz OIE, tako je i navedeno "signal" da u ovom trenutku nije moguće na navedeni način osigurati kontinuirana sredstva za Fond za zaštitu okoliša, te se zbog istog amandman i prihvata.

Napominjemo, predloženi Amandman IV koji je podnijela Aida Obuća, delegat u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH je identičan Amandmanu III kojeg je dostavio Admir Čavalić, poslanik u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, a kojeg je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine već prihvatila.

V. broj: _____/2023
18.07.2023. godine
Sarajevo

